

BROŃMY RAZEM NASZYCH MIESZKAŃ

E-mail: obronalokatorow@gmail.com

Uwagi do Projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy Druk nr 164 z dnia 28 grudnia 2015 r.

Szanowni Posłowie,

Komitet Obrony Praw Lokatorów z uwagą zapoznał się z Projektem ustawy o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy Druk nr 164 z dnia 28 grudnia 2015 r. **Proponowane zmiany oceniamy jako korzystne, lecz niewystarczające.**

Zgodnie ze specyfiką naszej działalności, skoncentrowaliśmy się na aspektach dotyczących problematyki bezpieczeństwa lokalowego i umieszczania dzieci w pieczy zastępczej w sytuacji braku możliwości zapewnienia odpowiedniego lokalu przez rodziców.

Zgodnie z propozycją Projektu, umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej może nastąpić jedynie wówczas, gdy uprzednio stosowane inne środki przewidziane w art. 109 § 2 pkt 1–4 lub formy pomocy rodzicom dziecka przewidziane ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie doprowadziły do usunięcia stanu zagrożenia dobra dziecka. Jednak żaden z wymienionych środków **nie dotyczy pomocy państwa w kwestii zapewnienia lokalu socjalnego osobom do tego uprawnionym.**

Problem jest o tyle istotny, iż brak przyznania lokalu socjalnego w trakcie postępowania eksmisyjnego może być podstawą do skierowania przez komornika sądowego sprawy do Sądu rodzinnego z wnioskiem o wszczęcie postępowania przez Sąd opiekuńczy. Dzieje się tak w przypadku skierowania eksmityowanych do noclegowni, gdzie pobyt dzieci nie jest dopuszczalny, lub do lokalu tymczasowego, który nie spełnia podstawowych potrzeb niezbędnych dla prawidłowego rozwoju dziecka. Podstawą działania komorników jest art. 572 ust. 2 kpc, nakazujący im zawiadomienie o zdarzeniu uzasadniającym wszczęcie postępowania przez sąd opiekuńczy (art. 572 ust. 1 kpc). Jeśli eksmityowani zostaną usunięci do pomieszczenia tymczasowego lub noclegowni (art. 1046 par. 4 kpc), konsekwencją może być umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej w wyniku wyroku Sądu Rodzinnego. Takie zdarzenia mają też faktycznie miejsce.

Należy przy tym zwrócić uwagę, że w wielu przypadkach, osoby uprawnione do otrzymania lokalu socjalnego zgodnie z kryteriami dochodowymi obowiązującymi w Gminie zamieszkania nie otrzymują w odpowiednim czasie przydziału lokalu socjalnego ze względu na brak dostępnych lokali lub zbyt długi czas oczekiwania na przydział. Zdarza się także, że Urzędy Gminy odmawiają przyznania lokalu socjalnego pomimo spełnienia wszystkich kryteriów. Podobna sytuacja może

wystąpić, gdy Sąd cywilny wyda zaoczny wyrok eksmisyjny bez prawa do lokalu socjalnego, lub gdy okoliczności uprawniające do otrzymania lokalu socjalnego wystąpią już po orzeczeniu wyroku eksmisyjnego.

Słuszna ochrona praw dziecka gwarantowana przez Art. 72 ust. 1 Konstytucji RP stanowi o tym, że ochronę praw dziecka zapewnia Rzeczpospolita Polska i każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Brak przyznanego lokalu socjalnego mocą wyroku Sądu lub decyzji Urzędu Gminy nie powinien być przyczyną umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej w sytuacji gdy nie mają miejsca negatywne zjawiska o których wspomina Art. 72 Konstytucji RP.

Zgodnie z Art. 32 ust. 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Jednocześnie, należy przypomnieć, iż Art. 75 Konstytucji RP stanowi, iż władze publiczne prowadzą politykę sprzyjającą zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych obywateli, w szczególności przeciwdziałają bezdomności. Ponadto, Art. 18 Konstytucji RP stanowi, że rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej.

Należy więc sądzić, iż odmowa przyznania lokalu socjalnego rodzinie wychowującej dzieci i spełniającej kryteria otrzymania pomocy mieszkaniowej stanowi zaniedbanie konstytucyjnych obowiązków przez Państwo, a nie przez rodziców.

Jest jasne, że zgodnie z treścią Art. 3 ust. 1 Konwencji o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989 r., „we wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez publiczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze, sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka”.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej w wyniku decyzji odmawiającej przyznania lokalu socjalnego wydanej przez sąd lub urząd gminy pomimo spełnienia kryteriów otrzymania pomocy mieszkaniowej nie może być uznane za zabezpieczenie praw dziecka przez w/w urzędy i instytucje.

Słuszny projekt nowelizacji, Art. 112³. § 1., stanowiący iż „umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej może nastąpić jedynie wówczas, gdy uprzednio stosowane inne środki przewidziane w art. 109 § 2 pkt 1–4 lub formy pomocy rodzicom dziecka przewidziane ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie doprowadziły do usunięcia stanu zagrożenia dobra dziecka” nie jest jednak wystarczający.

Katalog działań przewidzianych w art. 109 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego nie zawiera żadnych działań ze strony władz gminnych, zmierzających do udzielenia pomocy lokalowej, mimo iż tego typu działania ze strony Państwa są gwarantowane przez art. 18 i 75 Konstytucji RP.

Ponadto, projekt ustępu § 2. stanowiący iż „Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej wbrew woli rodziców nie jest dopuszczalne wyłącznie z powodu ubóstwa” nie jest w naszym odczuciu wystarczająco precyzyjny. Nie uszczegóławia on, czy chodzi tu o brak możliwości zapewnienia bezpieczeństwa mieszkaniowego, czy brak środków na żywność i leczenie, ubrania, podręczniki szkolne, itp...

Reasumując, projekt Ustawy nie usuwa rażącej niesprawiedliwości, jaką jest umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej w wyniku łańcucha zdarzeń uruchomionych przez decyzję Urzędu Gminy lub wyrok Sądu cywilnego o odmowie przyznania prawa do lokalu socjalnego rodzinom do tego uprawnionym.

W związku z powyższym, proponujemy, by do projektu dodać ust. 3 w brzmieniu:

„Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej wbrew woli rodziców nie jest dopuszczalne z powodu braku możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych przez rodzinę. W takiej sytuacji obowiązek zapewnienia uprawnionym osobom lokalu socjalnego dostosowanego do potrzeb rodziny spoczywa na Gminie właściwej dla miejsca zamieszkania.”

Komitet Obrony Praw Lokatorów